

صاحبزادی: احمد تاج الدین
و یعقوب کمال

آبونه بدلی

مالک عثمانیه ایچون
سنه لکی ۵۰ غروش
آلتی آیلغی ۲۵ غروش

روسیه ایچون سنه لکی
۸ آلتی آیلغی ۴ روبله
سائر ممالک اجنبیه
سنه لکی ۱۲ آلتی آیلغی
۶ فرانقدر .

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا . . .

تَحْلِيفُ مُسْلِمِيں

۱ ۳ ۲ ۸

وجعلناكم شعوبا و قبائل لتعارفوا

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و احوال عالم اسلامده باصت لفقه لوق مجلد در
تاریخ تأسیس ۳۲۸ مولد النبی

مدیر مسئولی
عمان جودی

محل اداره :

استانبول : بایزید
چادر جیلرده

اخطار مخصوص :
عالم اسلام و اسلامیت
عائد مقالات و آثار
مع الممنونیه درج
اولنه جقدر .

نسخه سی ۴ باره

آرتق کنج ترکارک دین ایله بر آلوب ویرم جکاری قلامش
ایتمش! کی سفسطه لره هند مسلمانلری اغفال ایتک
ایستدیلر.

ای معاشر مسلمان، آرتق زلر بینمزد جاکیر اولان
اخوتک یالکز صوری اولدیفنی بیللم. اگر اخوت دینی
یالکز «یزقردلتیز» دیمکدن عبارت اولسه ایدی خلاق
حکیم «تعاونوا...» کی فرمان سبحانه امور خیریه ده
یکدیگریمزه معاونتله امر بیورمازدی.

بنام علیہ زم بری بریمزه ال اوزاته جق زمان چوقدن
حلول ایتمش اولدیفنی بیلمش اولم خلاصه: بوامنیه لریمزی
ساحه وجوده کتیره جک واحمدیه تأسیس ایدیلان اصل
اخوتدن بکله نیان غایبی قوه دن فعله چیقارم جق وسائطه
وار قوتیمزه توسل ایدلم بوسائطکده عمدہ شی: لسان
قرآنی عالم اسلامده برلسان عمومی اوله رق قبول ایتمکدن
باشقه برشی دکلدلر. «انا نزلناه قرآناً عربیاً لعلکم تعقلون».

یعقوب کمال

بیروت

عالم اسلام

لهستانده اسلامیت

و

لهیلرله مناسبتمز

تاریخده نظردقتی جلب ایدم جک وقعه لر دن بری ده عالم
اسلامک لهیلرله قارشو اولان وضعیت خیرخواهانه سیدر.
لهیلر، شرقنده اساسلی بر روس حکومتی تشکیل
ایتدکدنصکره مصیبت، مشکلات نامنه نه کوردیلرسه
روسلردن کورمشلردلر. سقشدقاری زمانده کندیلرینه
دست معاونت لری اوزاتانده بکانه مقام خلافت عظمای
اولمشلردلر. وقتیلر لهیلر مقام خلافتک علیهنه یورمک کی بعض
خطا لره بولندیلر. فقط اسلاملر بوکا قارشو غفو ایله معامله
ایدلرک روسلرک تهدیدات استیلا کارانه سی التنده قالدق لری
کوردکلری زمان بونلر ایچون روسلره قارشو اعلان حرب
ایتمکدن ده چیکم دیلر. هیچ شه سزدرکه بو مظاهرلر

مدارسده اصول تدریس بوسبتون چیغرندن چیقمش
اولدیفندن علوم دینیہ تعلیمی کی ادبیات عربیه ایله اونیش
یکرمی سنه اوغراشان برطالب عربجه ایکی کلیمی بر آرایه
کتیروب افاده مرام ایدم. طبیعی بو حال مدارسده اصول
مکالمه و ممارسه نك و اصول تدریسک فقدانندن ایلر و کایور.
خلاصه: بز شمدی بوامنیه نك حیز حصوله کلیمی ایچون
یاباچغمز شی اصلاح مدارسدر. یعنی مدارسده اکثر
درس لره لسان تعلیم لسان قرآن اولمایدلر. بوندن باشقه
رشدی، اعدادی کی مکاتبده بولسانک تعلیمنه صولکدرجه
اعتنا ایدلمیدلر. یوقسه شمدیکی کی طلبه هیچ برکله عربیه
بلله مدن قواعد تعلیمنه باشلانیرسه تضییع اوقا تندن باشقه بر
نتیجه ویرمز. اجنبیلرک لسان تعلیمنده تعقیب ایتدکلری
اصوللار کوزتیلرک تدریس ایدیلرسه آز وقته آرزو
اولنان مقصد میدانله کله جکدر. ایشته او وقت اقصای
عربده برمسلم شدائد حیاتندن برینه معروض قالمه رق رفع
آواز ایتدکده اقصای شرقده بولنان قرداشی آنک صداسنی
ایشیده جک امدادینه قوشه جقدر.

منبر خلافتده بولسان صارم ایله اوقونان بر خطبه یی
اوجیوز الی ملیون مسلمان دیکلیه جکدر.

لسان دینک تعمیمی اسلاملرک دارالخلافیه اولان ارتباط
معنویه لرینی بر قات دها تشدید ایدم جکی وارسته بیاندلر.
دنیا نك هجرا گوشه لرندلر بر چوق قبائل اسلامیه واردکره
مرکز خلافتک یالکز اسمعی ایشیده رک بیلیرلر. لسانلری
آیری اولدیفندن درسماندنه نشر اولنان جرائد و آثاردن
بالطبع استفاده ایدم مزار. بوتکله برابر بورایه ارتباط
دینیہ لری غایت متیندر.

بوناری دارالخلافیه ربط ایدن لسان کی مادی بر
علاقه اولدیفندن بو انقیاد دیندارانه صوری بر ارتباط
و ایماندن عبارت قالیور.

ایشته بو صورتله مرکزله بونلر آراسنده بر جامعه
مادیه اولدیفنی کورن میسیونرلر بورابطه یی قیرمق ایچون
کمال تهالکله چاپیشیورلر. بر طاقم یالان دولان خبرلر
اشاعه ایدیورلر حتی صولک زمانلرده انقلاب مسعودمک
وباخصوص خاقان سابقک خاهی مشروع دکل ایتمش!

یابلاشیمہ قرار ویرک ہونک مقدمہ سی اوماق اوزرہ قاترینانک
عسکری لہستانہ کیردیکہ وقت سلطان مصطفی ثالث طرفندن
نہ دن اعلان حرب ایدلیدیکنی دوشنبوردی . مقام خلافتک
لہستان ایچون بو قدر تالاشہ دوشدیکنی ، استقلالنی قور .
تارمق ایچون سلاخہ صارلیدینی کورنجه دیردیکہ : « ہونار
- اسلامارلہ لہایلر - ایکی ملتدرہ . فقط منافع نقطہ نظریندن
بردرلر حیاتیاری دہ مشترکدر »

فی الحقیقہ دہ اولہ ایدی . مقام خلافتک کسب ضعفیت
ایدرک ، روسارہ مقاومت ایدہ مہجک بر حالہ بولنمہ سی
لہستانک اورطہ دن رفع اولنمہ سنی تحضیر ایدی . لہستانک
استقلالنی غائب ایتہ مندن ایسہ دولت عثمانیہ نک حیاتی تحت
تہلکدہ قالدی .

ایستہ اسلامارلہ لہایلر یکدیگریہ بوقدر باغلی ایکن
فقط مع التأسف بو کون یکدیگریہ نک احوالہ ہونار قدر
یکانہ اولان هیچ بر ملت یوقدر . باباری لہایلر اوچون
بونجه قائلر دوکون بر اسلام لہایلرک احوالندن بی خبر
اولدینی کی لہایلردہ اسلامارہ وبخصوص عثمانیلرلہ تانارلرہ
اولان اسکی علاقہ لری تمام تمامہ اونوشلردر . ہونی بڑہ
دورت بش سنہک روسیہ مجلس مبعوثان پک آجیق کو .
ستریور . اسکیدہ لہایلری اسلامارہ باغلایان علاقہ دہا
مندفع اولماشدر . فقط دومادہ کی لہلی و اسلام اعضاری
مع الاسف ہونک فرقدہ دکادرلر . بعضاً اولورکہ لہلی فر-
قہ سی دومادہ رائینی ہوتون ہوتونہ اسلامار علینہ ویریور .
ایستہ بودہ لہایلرک اسلامارلہ اکلاشما سندن ایاری کلیور .
لہایلرلہ دائماً مناسبتدہ بولنقی اوچون آرادہ بر واسطہ
یوق دکل . مثلاً اسلامیت بڑہ چون لہایلرلہ مناسبت پیدا
ایتہ پک ہونک بر واسطہ در . بوقوجہ مملکتک ایچروسندہ
لہایلردن میلیونہ قریب دین قارداشار عزدہ موجوددر . لاکن
نفاذہ ؟ لساناری بر اولان تانارلرلہ تورکار آکلاشوب
بتدی دہ نوبت لہایلرلہ تانارلرہ می کلدی ؟ دیہہ جکسکز .
اوت طوغریدر .

قطعیاً امینم کہ لہایلرلہ تماسدہ بولنقک قیمتنی تقدیر
ایدن بویلہ برتشیبندہ بولنار یوق حکمندہ در . ہونک
اہمیتی عقلمزدن بیلہ کچمہور . فقط روسار ہوناری چوقدن

بالکز بردوشناک سائقہ سیلہ دکل بلکہ اسلامارلہ لہایلر
پیندہ مشترک اولان پک ہونک منافع مشترکہ نک اقتضاسیلہ در .
لہایلرک مقام خلافت علینہ یورمسی آوجی سلطان محمد
خان زماندہ وقوع بولشدر . عثمانیلر مرزیفونلی مصطفی
باشناک تحت قومانداسندہ تجمع ایدن قوۃ عظیمہ ایلہ ویانہ بی
محاصرہ ایتشاردی . محاصرہ نک شدتیلہ برابر آیلر جہ
سورمہ سی ، آوروپا دولتلری پیندہ اووقتلر حکمقرما
اولان کین وحدتک شدتی وبردہ خرسقیان عالمندہ قاتولیک
پروتستان منازعلری آرتق ویانہ حکومتی ایچون نجات
قابولینی قیامش ، شہری عثمانیلرہ تسلیم ایتکدن باشقہ
چارہ قلمامشدی . اووقت لہلی قوماندان سویہ سکی میدانہ
آنلدی . اوردوسیلہ ویانہ پیشکاھتہ کلہرک تانارلرلہ مرزیفونلی
مصطفی باشا پیندہ کی اختلافدن بالاستفادہ اسلام عسکری
کروہ سورمہ موفق اولدی . موفق اولدی اما ! لاکن
بوموفقیت صوکی کوندہ لہایلر ایچون پک بہالی بہ مال اولدی
چونکہ بوحرکت ، شرفندہ کی روس حکومتی تحتہ بیوک
پترو کی اسٹیلکار بر حکمدارک کچدیکی آندن اعتباراً
متاقلری برلن بر حکومتہ قارشو تجاوردی ، اونکشان
وشوکتی کسر ایتک ایسہ کندی مملکتنی روسارک فوجاغتہ
آئیہ حاضرلنندن باشقہ برشی دکادی . قرال سویہ سکی
ہونی مع التأسف پک کچ آکلادی . اوت ، عثمانیلرک ویانہ
ہزیمتدکصرہ حرص وطنی پک زیادہ بویوان دلی پتروک
لہستان حقندہ کی فکری ہواش ہواش میدانہ جیقماہ باشلادینی
بروقندہ آکلادی . فقط بوقت ایس اشدن کچمش ،
لہایلر روسارلہ جرمانہ پیندہ بڑنجیہ بولنبوردی .

ایستہ لہایلرک حیاتی اسلامارہ بوقدر مربوط اولدینی
اوچوندلرہ لہایلرک الک ہونک شاعرلریندن آدم میکویچ
آخر عمریندہ شو سوزلری سولہ مشدی : « لہایلر روسارہ بر
جنرال اولارق بشامقدنہ عثمانیلرہ غادی بر نفر اولارق
صوک نفسی ویرمہی دائماً ترجیح ایدرلر »

ہوشاعر محترم تفکراتہ طلبدینی وقت لہایلرلہ اسلامار
پیندہ کی کچمشاری گوز اوکنہ کنبوردی . ایکنجی قاترینا
او وقت آلمانیا امپراطوری اولان ایکنجی ژوزف ایلہ
لہستانک حیاتیہ خانہ چکدہ ، تعمیر آخرلہ لہستانی پینارندہ

« کچن سـنـه اشـعـز پـک یـولـندـه ایدـی . دارالفنونـه تحصیلـده بولـنـان لهـلی طـلبـلـر بیـدارنه چاغـروب تارـیـخ اسلام و شریعت محمدیه درسی اوقویورلردی . فقط بوسه حکومت بوکا مانع اولدی . شـمـدی بونـاره دین درسی کوسـترمیه بکا مساعده ایتور . لهلی طـلبـلـر روسـارک بو استبدادینه بونون ایکمیه جکـلـری ، چیقاردقاری هر بره مانعه رغماً صورت مطلقه اوقویه جقـلـری بیـلـدیـر دیلـر . دارالفنون اداره سی عناده ایش اوله میه جقـی آکلا دقـدنـسـکره ، کندی ایشنه کلیر برقزانی ملانی چاغروب دین درساری کوسـترمیه مساعده ایتدی . »

کورویورکه ، دنیانک هر رنده حتی روسیه نـک الـمـسـتـبـد واک مظلـم برکوشـمـندـه بیله دین درسنه سربستیت ویرلدیکی حـالـده عالم مدینتک اورطه بریزنده ساکن لهلی اسلامارینه دینارینی حقیله آکلامیه مساعده ایتورلر . لهلیارندن اصرار کورنجه کوز بویامه قیاسدن دین اسلامه محبت باغلاته جق یرده بالعکس جهالتیه اسلامیتدن صوته جق یر جاهل ملانی مأمور ایدورلر . دماغی فتونه تنور ایش برطلبینی ایسه براقیورلر . ارتق بونلر کوسـترـیـورکه روسار اسلامیتک لهستانده اکلاشمه سندن فوق العاده تلاشده درلر . اونکچوندرکه دین بوزیجی جاهل بر ملانی طـلبـلـرک باشنه مساط ایدور . مع مافیه روسارک طوتدینی بو پولتیقه یالکیز لهلیاره منحصر دکل روسیه ده کی کافه طبقه منوره شاهلدر . سائر انستیتوت ، ژیمنازیلر کی اسلام طلبه لرینه تعیین اولنـان معلمارک هیچی عین چشیددن ملالدر .

(خاطره ایکن شوراسنی ده بر جله معترضه اولق اوزره سویتک استدرز که بعولوم دینه معلمارینه اهمیتسز آدمـلـر قویقی ، یالکیز روسیه ده دکل مقام خلافت اسلامیه ده ده بویه در . روسارک بونی نه ایچون یایدینی آکلارز . فقط کندی معارف نظارتک بو حقه کی مقصدینی اکلامقه بالطبع کوچلک چیکرر .

برفرانسزجه خواجهمی ویاخود معلومات فیه معلمی لازم کورسه الک مقتدرلری اراییلور . فقط علوم دینه معامنه کلنجه ایشار دکشور . یالکیز جهلی ایله دکل

دوشندی . عالم اسلامه لهلیارک علاقهمی تشدید ایده جک نه کی مؤثر اسباب وارسه کافهمی قطع ایتیلر . مثلاً لسان تحصیل روی ارضک هر طر قنده هر کسه سربست اولدینی حاده لهستانده لهلیاره ورکجه لسان تحصیل ممنوعدر . چونکه لهستانک اطرافنده بولسانله قونوشان آرلریندن بوقدر وقعه تاریخیه کچن الی میایوندن فضله اسلامار موجوددرکه اگر لهستانده بونلرک لسانلری تعمیم ایده جک اولورسه عالم اسلامه لهلیارک اختلاطی نازوله جک چو غاله جقدر . و بواختلاط سایه سنده اسلامیت لهستانده فوق العاده توسع ایده جکدر . بوايسه روسیه نـک اسلام ممالکـتـاری ایچنده قلمه سی دیمکدر . واقعا ضعیف و ناتوان اسلامارک بوکون اوچون اهمیتلری بوقدر . فقط روسلر بوکونیکدن زیاده یاریشکی دوشنبورلر .

بناء علیه روسلر ، لهستانک عالم اسلامه اولان مناسبتنی قطع ایده جک و لهستانده اسلامیتک انشارینه مانع اوله جق چاره لر پک زیاده اعتنا ایدورلر . اوراده کی لهلی اسلامارینک حسیات اسلامیه لری کسر ایده جک اسبابه توسلدن ده بر آن خالی قالمیورلر .

فی الحقیقه کرک روسارک بومعامله لریندن و کرکسه داخلی مملکتده جریان ایدن پولونیزمک شدتدن و قتیله عددلری میایونه بالغ اولان لهلی اسلاملر غائب اوله جق براده یه کلشاردی . بوسورتله آوروپانک کوبکـنـده بولـان مـتـرق و مـتـمـدن برعـصـر بزدن یواش یواش آریلوردی . فقط حمد اولسون عالم اسلامک انباهی اونلرک حسیات دینه لرینه ده اجرای تأثیر ایتمکدن خالی قلمادی . بونارده شوصوک و قنده اسلامیتک کنه و حقیقتی ، شریعت محمدیه نـک ارکانی اوکرتمک فکری توسع ایدور . بونی بز بوکونه قدر غایت محدود و بونکله برابر عوام محیطنده در دینه ظن ایدوردی . چونکه روسیه ایچروسنه روسیه بیان دینی معلملر آریوب کلنلر عمومیه تله عوام طبقه سـنـه منسوب آدمـلـر اوایوردی . فقط وارشاوا دارالفنونـه تحصیلـده بولـنـان بر طلبه نـک یازدیفته نظراً اسلامیه قارشو اولان بو میل ورغبت لهلی مکانب عالییه طلبه لرینه ده کیتدکجه جوغالیورمش . بو حال بالطبع روسارک تلاشی موجب اولمش . بافکیز طایفه موسمی الیه نمایور :

و صورت قطعیه ده خاطر دڼ چيقار مامليركه اون سكرنجي
عصرده بزري لهيلار ه ياقلاشدين اسباب نه ايسه شمدى ده
موجوددر . دينزله اوناره ياقلاشمهيه واونلرله بر نقطه اتقادده
اجتماع غيرت ايدلم . بوروسيه اسلامارينه اساس اوله ليدر .!

ترويسكى لى احمد تاج الدين

خيوه ده مکتب لار اصلاحي

شايد دقت بر مسنددر .

خيوه خانى اسفنديار خان حضرت تارى ، تحت مشر .
وعنه چيقار چي قماز وطن وماتنك رفاه وسعادتته چالشمهيه
صورت قطعيه ده عزم ايتديكنى معروف فرمان عاليه . يله
اعلان ايتكله برابر برده عقبنده فعاليله ده تأييد ايتديكنى
كوسترمهيه باشلامشدى . بونى مجله مزني درپي عالم اسلامه
تبشير ايتكده ايدى .

مقدماً مجله مزك صاحبي ومحرر لر يندن احمد تاج الدين
بك خيوه حقنده يازديني اوزون بر مقاله سنده خان حضر .
تارينك ا كثر عمرى پدري حضر . ورينده كچديكنى بناء
عليه پولتيقه عالمندن خبردار بر ذات اولمديغنى اكلاندنى
ايدى . خيوه دن آلتان صوك معلوماتلره نظر آ خان حضر .
تارى . هم نشر بيوردني فرمان عاليه سنى و همده محرر عز
تاج الدين بكك يازديني فعاليتيله تصديق ايتك اوزره بولنديني
آ كلاشايور .

في الحقيقه خان حضرت تارى غايت صاف وبويوك يوركلى ،
قلبنده ملتنك رفاه وسعادتته چالشمقدين باشقه بر امل
داشمين عاليجناب ووطنپور بر حكمدار محترمدر . بونكاه
برابر اطرافنده اولانلري ده كنديسى كي فنا دوشناز .
قارشوسنده كنى آلدائق كناه اولديغنى جان وقلبدن اعتقاد
ايدر آدمار ظن ايدبور .

خاطر لرددر فرمان عاليه سنده دائماً اهمى مهمه تقديم
ايدجكنى تبشير بيورمشدى . البته معارف ، بوكونه قدر
بيك دفعه سويله نلديكي وجه اوزره ، بر ملكتنك روحى
واونكچون اك مهم مسئله لر يندن ريدر . بناء عليه خان

قيايى ، قيايى ايله ده طلبه يي كنديدندن نفرت ايتدرجك
آدملر تعين اولنيور . اكر بونده آز آچيق شهه كز وارسه
مكتبه كيدن چوجقار كردن علوم دينيه معلمندن صوريكز .
بونك حالندن آكلانيمه باشلانجه چوجقار بونلر بر نظر
استخفاف واستهزاليله باقديغنى در حال مشاهده ايدرسكز .
بوكون اك اصلاح اولنان مكتب دارالمعلميندر . بومكتبك
فنون ولسان معلملرله علوم دينيه معلملرني مقايسه ايدكز .
آرمسندكى نسبت لرك داغلر قدر اولدوغنى در حال تسليم
ايدرسكز . كچن سنكى قرآن كريم معلمندن طلبه لار حالا
ايكلنوب بتميورلر عجباً دارالمعلمين مديري ساطع بك بويله
شيرك طلبه لرك حسيات دينيه لرينه اولان فنا تاثيريني
آكلانيمه جق درجه ده پيداغوژيدن محرومى ظن ايدرسكز ؟
بك اعلا آكلايور . فقط . . . (اونه طرفي باشقه بروفته . . .)
يالكر شوراسنى حضور مديريت لره عرض ايتك ايتدرجكه
مات ، مديرك پايديني بواعتبار سزل لك فرقه ده در . و هيچ
بر وقت اونوقتيمه جقدر .)

صده كاهم : مثلاً اورنبورغ ، قازانده كي حكومت
مكتبرينك جاهل ، دين بيلمز ملالرك تعليمات جاهلانه
لريله طلبه مسلمتنك حسيات دينيه لري سوندر يايور . واقعه ده
بونلر ، دين اوكرتنك همچون دينه تعين اولتمش كي
كوزوكيور . فقط بونلر ديني طلبه يه آحق استنجاه صاوة ،
صوم دن و برده ادعيه دن عبارت كي كوسترمه لريله طلبه نك
اسكى حسيات دينيه لرني بيله سوندر مكدن باشقه بر اش بايمورلر
بو حال بك چوقدنيري ارباب وجدانك قبايى تخريش ايتكده در .
فقط روسيه ده دبلاز آلر باغليدر . حقيقت اولديني كي
سويلنميور ، وكوستريله ميور .

ديتك شمدى بوسقيم پولتيقه يكي يكي ديرلش الهى
طلبه لرك حسيات دينيه لرني قارشوده قوللانا يور !! فنا تدبير
دكل ؟ !

فقط روسيه اسلاماري بونلري قازان اورنبورغ
وساير برده كي طلبه لره اولديني كي تسامحه كيچر مامليدر .
مكن قدر بويله جاهل ملالرك آلدن چيكوب آليه غيرت
ايتليدر . لهيلار اساساً اسلاميني قائل لر دن المشارددر .
قائلر اسلاميه ابتدكارى بو خدمتي اكل ايتمليدرلر .